

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра публічного управління та землеустрою

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«РЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ ТА МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ»

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ ТА ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГА

(включаючи електронну пошту, робочий час / місцезнаходження тощо).

Викладач (-і)	Кравченко Тетяна Анатоліївна
Контактний тел.	+38(097) 540-33-33
E-mail:	tatyana.kravchenko@ukr.net
	http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/course/view.php?id=2390
Консультації	<i>Очні консультації:</i> за графіком консультацій, а. 319, головний корпус КПУ. <i>Консультації off-line:</i> шляхом повідомлення на сторінці навчальної дисципліни сайту підтримки навчальних програм КПУ http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/message/index.php

АНОТАЦІЯ

Навчальна дисципліна «Регіональне управління та місцеве самоврядування в Україні» орієнтована на формування у слухачів сучасних теоретичних і практичних знань, умінь і навичок щодо державної регіональної політики у сфері регіонального управління та оволодіння студентами знаннями теорії та практики місцевого самоврядування, вивчення генезису розвитку інституту місцевого самоврядування в Україні, ознайомлення з чинною моделлю місцевого самоврядування та механізмом взаємодії органів публічної влади в галузі місцевого самоврядування.

Головна мета дисципліни – допомогти здобувачам освоїти знання з теорії та практики підвищення ефективності управління на регіональному та місцевому рівнях.

Навчальна дисципліна «Регіональне управління та місцеве самоврядування в Україні» є нормативною для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти ступеня «магістр» галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування Згідно з навчальним планом денної форми здобуття освіти вивчення дисципліни заплановано на 1 семестр (1 курс).

Курс передбачає: формування теоретичних знань з програмного матеріалу та практичних навичок їх застосування; а також ознайомлення з нормативно-правовими засадами формування державної регіональної політики та місцевого самоврядування.

Задекларованими формальними видами навчальних занять для магістрів є лекції, практичні заняття та консультації з використанням елементів інноваційних освітніх технологій (інтерактивних, бінарних, проблемних тощо).

Практичні заняття передбачають активізацію пізнавальної діяльності здобувачів сучасними методами викладання, зокрема набуття гнучкого мислення, відкритості до застосування фахових знань та компетентностей в широкому діапазоні можливих місць роботи.

Самостійна робота слухачів полягає в автономному засвоєнні навчального матеріалу у зручний час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без обов'язкової участі викладача, а також у підготовці до практичних занять. Консультації призначені для роз'яснення здобувачам теоретичних або практичних питань і відбуваються за згодою з викладачем в асинхронній або синхронній формі.

Засвоєння навчального матеріалу перевіряється за допомогою поточного контролю, який здійснюється на практичних заняттях у формі усних відповідей та самостійних робіт, перевірці виконання індивідуальних домашніх завдань. Для визначення результатів модульного та підсумкового контролю використовується система накопичення балів, яка стимулює систематичну роботу здобувача протягом семестру.

Підсумковий семестровий контроль – здійснюється у формі письмового екзамену відповідно до графіка освітнього процесу, шляхом визначення ступеня засвоєння здобувачем навчальної дисципліни за результатами виконання обов'язкових завдання поточного (модульного) контролю.

ФОРМАТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальна кількість годин – 90 год., у т. ч. 8 годин аудиторних занять і 82 години самостійної роботи здобувача. Кількість кредитів ECTS – 3.

Всього кредитів	Всього годин	Аудиторних годин	У тому числі			Сам. робота
			Лекц.	Лабор.	Семін. (практ.)	
3	90	40	24	–	16	50

ОЗНАКИ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний рік	Курс (рік навчання)	Семестр	Цикл підготовки	Нормативна/вибіркова
2023/2024	1	1	професійна	нормативна

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни

Вивчення дисципліни «Регіональне управління та місцеве самоврядування в Україні» є формування у слухачів сучасних теоретичних і практичних знань, умінь і навичок щодо державної регіональної політики у сфері регіонального управління та оволодіння студентами знаннями теорії та практики місцевого самоврядування, вивчення генезису розвитку інституту місцевого самоврядування в Україні, ознайомлення з чинною моделлю місцевого самоврядування та механізмом взаємодії органів публічної влади в галузі місцевого самоврядування.

Завдання навчальної дисципліни

- Розкриття сутності, мети і завдань державного та регіонального управління;
- теоретичних основ формування та реалізації регіональної політики;
 - особливостей регіональної політики у різних сферах суспільного розвитку;
 - ролі різних гілок влади у державному та регіональному управлінні;

- ролі місцевого самоврядування;
- взаємодії органів публічної влади в системі державного та регіонального управління;
- напрямів реформування державного та регіонального управління.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі повинні знати:

знати:

- теоретичні її засади, правове середовище та механізми формування державної регіональної політики; об'єктивні передумови виникнення останньої як форми народовладдя;
- концепції державної регіональної політики, сутність цього поняття та суть, основні ознаки і принципи;
- специфіку відображення теоретичних засад формування регіональної політики в чинному законодавстві України;
- сучасні підходи щодо аналізу ефективності реалізації державної регіональної політики;
- шляхи реформування регіонального управління в загальній системі державного управління;
- переваги та недоліки низки інструментів регіонального розвитку держави;
- основні засади розбудови інституційної інфраструктури регіонального управління;
- політико-правові проблеми управління регіонами і населеними пунктами і те, як приймати відповідні управлінські рішення;
- основи управління інноваційними процесами в регіоні;
- специфіку інноваційної діяльності та особливості інноваційних процесів у системі вітчизняного регіонального управління;
- інструменти інноваційного управління соціально-економічним розвитком регіону; етапи формування і реалізації інноваційних проектів місцевого і регіонального розвитку;;
- теоретико-методологічні основи здійснення місцевого самоврядування, об'єктивні передумови виникнення місцевого самоврядування як форми народовладдя;
- концепції місцевого самоврядування, поняття та суть місцевого самоврядування, основні ознаки та принципи місцевого самоврядування, специфіку відображення теоретичних засад місцевого самоврядування у чинному законодавстві України.
- Конституційні основи місцевого самоврядування, Положення Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні”.

Після вивчення дисципліни здобувачі повинні вміти:

- застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності та оцінювати чинники, що впливають на формування регіональної політики;
- проводити аналіз сучасних законопроектів у системі регіонального управління; використовувати сучасні підходи щодо аналізу законодавчої бази, яка забезпечує функціонування інституційної інфраструктури регіональної політики в Україні, а також щодо аналізу ефективності реалізації державної регіональної політики та політики у сфері регіонального управління, інституційної інфраструктури регіональної політики;
- визначати оптимальні шляхи реформування регіонального управління у загальній системі державного управління;
- розробляти пропозиції щодо шляхів удосконалення інституційного забезпечення розроблення та реалізації регіональної політики в Україні;
- аналізувати політико-правові проблеми управління регіонами і населеними пунктами та приймати відповідні управлінські рішення;
- розробляти та впроваджувати нормативні документи на регіональному рівні; визначати: ефективність і результативність регіонального управління, доцільність запровадження інновацій у регіональному управлінні та ефективні варіанти інноваційних рішень щодо регіонального розвитку, регіональні конкурентні переваги та інноваційні стратегії регіонального розвитку;
- приймати обґрунтовані рішення щодо взаємодії та партнерства органів регіонального управління з бізнес-структурами, науковими та недержавними інституціями в

інноваційній сфері, використовуючи вітчизняний та зарубіжний досвід;

- з'ясувати можливості застосування нових управлінських концепцій в Україні;
- здійснювати аналіз сучасних законопроектів у сфері місцевого самоврядування на основі концепцій місцевого самоврядування.
- аналізувати основні принципи місцевого самоврядування, проводити аналіз “сильних” і “слабких” сторін принципів автономії місцевого самоврядування;
- здійснювати аналіз відображення принципів автономії місцевого самоврядування у загальнодержавному правовому полі, проводити аналіз відображення принципів автономії місцевого самоврядування у локальних нормативних актах.
- розробляти пропозиції щодо узгодження норм Конституції України, Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні”, Європейської хартії місцевого самоврядування.
- визначати основні тенденції розвитку вітчизняного законодавства у сфері місцевого самоврядування. Визначати основні вектори імплементації ЄХМС до українського законодавства.

Відповідно до Освітньо-професійної програм «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» для підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти ступеня «магістр» вивчення дисципліни «Регіональне управління та місцеве самоврядування» сприяє формуванню компетентностей та програмних результатів навчання :

Загальні компетентності

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК03. Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові) компетенції

СК01. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.

СК02. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери.

СК04. Здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

СК05. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.

СК08. Здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

Програмні результати навчання

РН06. Здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проектами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації управлінських та загально- організаційних структур.

РН07. Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи.

РН08. Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм.

РН10. Представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності.

ПЛАН КУРСУ

Назва змістових модулів та тем	Лекц.	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ			
Тема 1. Теоретичні засади управління регіональним розвитком в Україні .	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Теорії регіонального розвитку . 2) Поняття «інноваційний регіон». 3. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; підготовка завдання з теми 1 «Пошук, підбір та аналітичний огляд наукових публікацій відповідно до теми лекції 1».
Тема 2. Інституційне забезпечення формування та реалізації державної регіональної політики.	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Тенденції та основні проблеми соціально-економічного розвитку регіонів в Україні. 2).Повноваження Комітету з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування 3. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання «Аналіз Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки».
Тема 3. Державна стратегія регіонального розвитку України та регіональні стратегії як інструмент управління розвитком територій.	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Визначення поняття «функціональні типи територій», їх види. 2).Мета затвердження регіональних стратегій розвитку. 3) Поняття «модель PESTLE» та її призначення . 3. Опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання завдання «Аналіз Стратегії регіонального розвитку Запорізької області на період до 2027 року».
Тема 4. Управління регіональною інфраструктурою.	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Визначення поняття «Регіональна інфраструктура». 2).Визначення поняття «Комунальне унітарне підприємство». 3.Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання завдання «Грунтовне опрацювання Закону України «Про державно-приватне партнерство ««
Тема 5. Повноваження місцевих державних адміністрацій на регіональному рівні.	2	0	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Основні галузеві повноваження місцевих державних адміністрацій відповідно до Закону України «Про місцеві державні адміністрації». 2). Забезпечення діяльності та відповідальність місцевих державних адміністрацій, їх посадових осіб відповідно до Закону України «Про місцеві державні адміністрації». 3.Опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання завдання «Грунтовне опрацювання Закону України «Про місцеві державні адміністрації»«.
Тема 6. Стратегічні цілі регіонального розвитку відповідно до Національної економічної стратегії на період	2	0	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Фінансово-ресурсна база регіонів . 2) Напрями смарт-спеціалізації як обов'язкові

Назва змістових модулів та тем	Лекц.	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
до 2030 року. Фінансові ресурси регіону			компоненти стратегічного планування регіонального розвитку. 3.Опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання завдання «Грунтовне опрацювання Постанови КМУ «Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року» від 03 березня 2021 р. № 179 (Напрямок 16. Регіональний розвиток)»».
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ ТА ЙОГО ОСОБЛИВА РОЛЬ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ			
Тема 7. Теоретико-методологічні основи здійснення місцевого самоврядування.	4	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Суб'єкти правових відносин місцевого самоврядування в Україні. 2) Джерела права місцевого самоврядування. 3) Зміст предмета теорії місцевого самоврядування. 3.Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; підготовка завдання з теми 7 «Пошук, підбір та аналітичний огляд наукових публікацій відповідно до теми лекції 7».
Тема 8. Система місцевого самоврядування: поняття, завдання та функції місцевого самоврядування.	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Основні теоретичні концепції місцевого самоврядування. 2)Комунальна (муніципальна) власність та її складові. 3.Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; 4.Підготувати структурну схему прочитаного матеріалу з теми 8.
Тема 9. Матеріальна та фінансова основа місцевого самоврядування.	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Розподільча функція муніципальних фінансів 2)Видатки місцевих бюджетів відповідно до Бюджетного Кодексу України. 3. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання завдання «Грунтовне опрацювання Розділу III Закону України «Про місцеве самоврядування»»
Тема 10. Кадрова політика в системі місцевого самоврядування.	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Форми добровільного об'єднання органів місцевого самоврядування. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання завдання з теми 10 «Пошук, підбір та аналітичний огляд наукових публікацій відповідно до теми лекції 10».
Тема 11. Організаційно-правова основа здійснення місцевого самоврядування.	2	0	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Напрями державної політики щодо служби в органах місцевого самоврядування. 2) Присяга посадових осіб місцевого самоврядування Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; підготовка завдання «Грунтовне опрацювання Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування»»
Усього годин	24	16	

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Регіональне управління та місцеве самоврядування в Україні» використовуються наступні види контролю:

1. Поточний контроль – здійснюється протягом семестру шляхом опитування на семінарських (практичних) заняттях, перевірки виконання завдань, тощо. За змістом він включає перевірку ступеня засвоєння здобувачем навчального матеріалу, який охоплюється темою лекційного та семінарського заняття, уміння самостійно опрацювати навчально-методичну літературу, здатність осмислювати зміст теми, уміння публічно та письмово представити певний матеріал, а також виконання завдань самостійної роботи.

2. Підсумковий семестровий контроль – здійснюється у формі екзамену.

Для оцінювання здобувачів використовується система накопичування балів. Згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу в КПУ» підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу та шкалу ECTS.

Бали нараховуються за виконання завдань аудиторної роботи, індивідуальних завдань, тестів.

Результати поточного контролю здобувачів вищої освіти є складовими елементами підсумкової оцінки з дисципліни.

Оцінка рівня роботи здобувача протягом семестру під час навчальних занять та самостійної роботи здійснюється у межах 65 балів. Вага екзамену у підсумковій оцінці складає 35 балів.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО (СЕМЕСТРОВОГО) ОЦІНЮВАННЯ

Кожне завдання має свою вагу у загальній оцінці:

Контрольний захід	Бали
Модуль №1	30
Завдання з тем 1,2	10
Участь у дискусії	20
Модуль №2	35
Завдання з тем 7,8,10	15
Участь у дискусії	20
Екзамен	35
Разом	100

Шкала оцінювання: 100-бальна, національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		Якісні критерії оцінювання	Екзамен/Залік
90-100	A	Здобувач виявляє творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання та продукувати нові ідеї. Без допомоги науково-педагогічних працівників знаходить і аналізує необхідну інформацію, вміє її використовувати для вирішення практичних завдань, в тому числі й у нестандартних ситуаціях, переконливо та авторитетно аргументує думки, демонструє необхідні ціннісні установки, способи мислення та здібності	Відмінно/ зараховано
82-89	B	Здобувач вільно володіє теоретичним матеріалом, демонструє здатність виконувати складні завдання в межах предметної галузі дисципліни з несуттєвими помилками, рефлексивно виправляючи їх. Виявляє помірну ініціативність та інноваційність, достатній ступінь самостійності під час обговорення та критичного аналізу навчального контенту, має сформовані ціннісні установки на його використання в подальшому у професійній діяльності та науковому дослідженні.	Добре/ зараховано

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		Якісні критерії оцінювання	Екзамен/Залік
75-81	C	Здобувач добре володіє теоретичним матеріалом, демонструє здатність зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію за допомогою науково-педагогічних працівників, загалом самостійно застосовує теоретичний контент на практиці, контролює власну діяльність, виправляє помилки, з-поміж яких є суттєві. Здобувач добирає аргументи для підтвердження власних гіпотетичних думок, але робить це не завжди переконливо та авторитетно, що свідчить про відсутність особистої впевненості в їх істинності або проблемах в ціннісно-мотиваційній сфері	
67-74	D	Здобувач здатен відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний контент, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих. Здобувач рідко демонструє наявність власного бачення з питань, що відносяться до предметної області дисципліни, не виявляє авторитетності й інноваційності під час обговорення, має невисокий ступінь самостійності в прогнозах на способи вирішення типових завдань професійної діяльності. Взагалі здобувач характеризується неостаточним усвідомленням сенсу навчального матеріалу для себе як педагога, а також для його майбутніх потенційних клієнтів, врахування потреб яких забезпечується даною дисципліною.	Задовільно/ зараховано
60-66	E	Здобувач володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, але значну частину його відтворює репродуктивно, без застосування переважаючої кількості власних ідей та експертних думок. Демонструє відсутність стійкої авторитетної інноваційної позиції, а висунуті аргументи не завжди є самостійними. Здобувач не завжди здатен вільно спілкуватися з питань, що стосуються сфери дисципліни з колегами або науковою спільнотою, має нечіткі ціннісні орієнтації, низький інтерес до використання отриманих знань під час подальшої професійно-педагогічної та наукової діяльності.	
35-59	FX	Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу, демонструє низку авторитетності, відсутність інтересу до дисципліни та можливості використання її предметного змісту в своїй професійно-педагогічній та науково-педагогічній діяльності.	Незадовільно/ не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Здобувач володіє матеріалом дисципліни лише на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, демонструє відсутність зацікавленості у її вивченні або не усвідомлює її соціального та професійного значення	Незадовільно/ не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Баймуратов М.О. Європейські стандарти регіонального самоврядування: актуальні питання конституційно-правового забезпечення в Україні. Монографія / Баймуратов М.О. Василькова Є.А. - Одеса : Фенікс, 2013 р. – 216 с.
2. Батанов О.В. Міжнародні стандарти місцевого самоврядування // Юридична енциклопедія. – Т. 3. – К.: Укр. енциклопедія., 2001. – С. 698.
3. Голинська О. В. Система управління місцевими фінансами та бюджетом: науково-прикладні аспекти: [монографія] / О. В. Голинська, І. В. Яцкевич – Одеса: ВМВ, 2012. – 300 с.
4. Державна політика: підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; ред. кол.: Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К.: НАДУ, 2014. – 448 с.
5. Державне регулювання економіки: навч. посіб. / [С. І. Архієреєв, О. О. Дем'яніна, В. А. Євтушенко та ін.]. – Х. : НТУ «ХП», 2004. – 205 с.
6. Державне управління: підручник: у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; ред. кол.: Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін

(заст. голови) [та ін.]. – К.; Дніпропетровськ: НАДУ, 2012. – Т. 1. – 564 с.

7. Державне управління: підручник: у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К.; Дніпропетровськ: НАДУ, 2013. – Т. 2. – 324 с.

8. Європейська хартія про місцеве самоврядування // Віче. 1993. №7. С.33-39.

9. Євтушенко О. Н. Державне управління (Основи теорії державного управління): [навчальний посібник у трьох частинах] / О.Н. Євтушенко, В. І. Андріяш. – Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. – Ч. 1. Основи теорії державного управління. – 2013. – 268 с.

10. Ковтун І.Б. Взаємодія органів місцевого самоврядування регіонального рівня із місцевими органами виконавчої влади в Україні / І. Б. Ковтун // Науково-практичні аспекти оптимізації управлінської діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування: зб. тез доповідей Всеукр. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 3 грудня 2010 р.) / [ред. кол.: В.М. Огаренко, М.О.Фролов, А.О. Монаєнко та ін.]. – Запоріжжя: КПУ, 2010. – С. 258-260.

11. Ковтун І.Б. Контроль в системі місцевого самоврядування в Україні / І.Б. Ковтун // Менеджер: Вісник Донецького державного університету управління. – № 2 (36). – 2006. – С. 162 – 167.

12. Куйбіда В.С. Конституційно-правові проблеми міського самоврядування в Україні / В.С. Куйбіда // Львів: «Літопис», 2001. – С. 149–164.

13. Литвиненко В. І. Регіональна економіка: підручник / В. І. Литвиненко. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 384 с.

14. Малиновський В. Я. Публічна служба в Україні: підручник. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. 312 с.

15. Мельник А.Ф. Муніципальний менеджмент: навч. посібник / Мельник А.Ф., Монастирський Г.Л., Дудкіна О.П. К.: Знання, 2006. 420 с

16. Методологія публічного управління : навч. посіб. / уклад. І. В. Шпекторенко . – Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2018. – 120 с.

17. Основи регіонального управління в Україні: підручник / авт.- упоряд.: В. М. Вакуленко, М. К. Орлатий, В. С. Куйбіда та ін.; за заг. ред. В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. – К.: НАДУ, 2012. – 576 с.

18. Основи теорії державного управління: навчальний посібник /В. В. Дементьєв, М. В. Гордон, Н. В. Оленцевич та ін. – Донецьк: ТОВ «ДРУК-ІНФО», 2012.– 311 с.

19. П. Юхименко, А. Даниленко, Т. Сокольська Публічне адміністрування: підручник. Київ: 2019. 288с.

20. Публічне адміністрування: електронний навчальний посібник / В.М. Нагаєв. – Х.: ХНАУ, 2018. – 278 с.

21. Публічне управління в умовах інституційних змін: колективна монографія / за наук. редакції д. держ. упр. Р. В. Войтович та П.В. Ворони. К. 2018. 475 с.

22. Публічне управління та адміністрування : навч. посібник / Скидан О. В., Якобчук В. П., Даций Н. В., Ходаківський Є. І. [та ін.] ; за заг. ред. О. В. Скидана. – Житомир : ЖНАЕУ, 2017. – 705 с.

23. Регіональне управління : підручник / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. – К. : НАДУ, 2014. – 512с.

24. Савченко В. Ф. Регіональна економіка: навч. посібник /В. Ф. Савченко. – К.: Кондор, 2012. – 339 с.

25. Управління персоналом в умовах децентралізації / За заг. ред. В. М. Олуйка. К., 2018. 504 с.

26. Утвенко В. В. Теорія та історія місцевого самоврядування: Навч. посібник / В. В. Утвенко. — К.: ДП «Вид. Дім «Персонал». 2017. 234 с.

27. Bevir, Mark. Encyclopedia of governance

28. Hughes, Owen E. Public management and administration / Owen Hughes.—3rd ed. – Palgrave Macmillan, 2003. – 313 p.

29. Public Management and Governance / Edited by Tony Bovaird andElke Löffler. – Taylor

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Верховна Рада України: офіційний веб-портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.
2. Комітет з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://komsamovr.rada.gov.ua/>
3. Міністерство розвитку громад та територій України [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://www.kmu.gov.ua/catalog/ministerstvo-rozvitku-gromad-ta-teritorij-ukrayini>
4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – № 18-22. – ст. 144. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main/436-15>.
5. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
6. Європейська хартія місцевого самоврядування від 15.10.1985 [Електронний ресурс]. – Режим доступу :http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_036.
7. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.kmu.gov.ua/control/uk>.
8. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – №30. – ст. 141. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>;
9. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2011. – № 13-17. – ст. 112. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
10. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2013. – №1. – ст.1. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main/4572-17>;
11. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889- VIII // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2016. – № 4. – ст. 43 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.
12. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2011. – № 32. – ст. 314. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/main/2939-17>.
13. Про затвердження Типового положення про територіальні органи міністерства та іншого центрального органу виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/563-2011-%D0%BF>.
14. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1992. – № 48. – ст. 650. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main/2657-12>
15. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1997. – № 24. – ст.170. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main/280/97-%D0%B2%D1%80>;
16. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1999. – №20-21. – ст.190. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main/586-14>;
17. Про політичні партії в Україні: Закон України від 05.04.2001 № 2365-III // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2001. – №23. – ст.118. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main/2365-14>;
18. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2011. – №38. – ст.385. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main/3166-17>.